

KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY.

SZERKESZTŐI SZÁLLÁS:

Széchenyi-téren, a hidkaputól kimenet balra
a 26. szám alatti ház emeletében.

Megjelen a lap hetenkint háromszor u. m. kedden, csütörtökön és szombaton délelőtt.
Ara évnegyedre 3 ft. o. é. Hirdetési ár: négyhásábos sorért először 7 kr., másodsor 6 kr., harmadsor 5 krajczár o. ért. s minden hirdetés után 30 kr. bélyegdíj. Előfizetés s hirdetés a kiadó-hivatalnál kezelik.
A nyilatkozati cikkek sora után 15 kr. előleges beküldése mellett a szerkesztőhöz czímzendők.

KIADÓ-HIVATAL:

Középutca, STEIN J. könyvkereskedése.

Kolozsvár, nov. 19.

Erdélyben a reformatus papságnak 1848 előtt anyagi állása jobb volt, mint ma, mert minál a kepeből, mind az akkor vagyonszámba patronusoktól több volt jövedelme.

Ezen kívül a ref. ekkleziák fekvő birtokai, tőkéi kielégítőleg jövedelmeztek; most pedig fekvő birtokaik a tulontul fölemelt földadó, pénzűkék a kedvezőtlen pénzvviszonyok miatt csak néhol ha jövedelmeznek kivételesen, ott is keveset.

Sok ekkleziában a papi fizetésnek igen jelentékeny részét tette a dözma, melyet a szász papoknak a kormány már régen és bőven kárpólt, s melynek kárpótlását a ref. papság mind a jelen napig keresztényi türellemmel várja.

S mi az oka, hogy annyi anyagi veszteség és mellőzés daczára az erdélyi ref. papság anyagilag és szellemileg erősült, tekintélye növekedett, vallásos és nemzetiségi kötelességeit növekedő buzgósággal teljesíti?

Ennek egyetlen oka a reform. papságnak azon meggyőződése, hogy ő van hivatva első helyen, főként a megyékben lakó magyar volt urbíres osztály jólétét, nyugalmát példa és oktatás által előmozdítani, és ezek által azokat a magyar nemzetiségnek megmenteni.

Az erdélyi reformatus papság tudja, hogy Erdélyben van katolikus, unitarius magyar és székely ember akármennyi; de mindemellett igaznak marad, hogy itt köztülfogásban a reformatus annyit jelent, mint magyar vagy székely. Ezen tényből kiindulva, az igen tisztelt reformatus papság Erdélyben oly fő-nemzetiségi tényező, melynek minden magyar és székely anyagilag és szellemileg a legfűggetlenebb állást kell hogy öhajtsa, és kell, hogy tehetsége szerint eszközölje is.

Köztudomás szerint Erdélyben a ref. papságnak és néhány ekkleziának dözma kárpótlása közelebről ki fog adatni. Ezen tizedkárpótlás összeg a hátralék kamatokkal együtt jelentékeny tökévé nőtte ki magát.

Emez összegnek egy része, mint hátralékfizetés, illeti részint a szolgálatban levő papokat, részint az elhaltaknak örököseit. A tizedkárpótlásnak ezen része egyszerűen az illetőknek átadandó; erről tehát nincs mit mondani.

De mi történjék magával a tizedkárpótlási tőkével: kik kezeljék, miként kezeljék?

Előrebocsátom, hogy nálunk, a jelen mostoha körülmények közt, pénzt biztosan kezelni nem lehet; pontos kamatfizetést a szerencsétlen pénzvviszonyok miatt még csak nem is követelhetni; a tőkét magát pedig teljesen biztosítani akarni, ok nélkül való igyekezet.

Nem idetartozik, hogy miért vannak ezek így; de, hogy így vannak, az fájdalom, bizonyos.

Annál fogva nézetem szerint leghelytelebbről cselekedni a mltgs főgyházi tanács

1) ha a papi tizedkárpótlási papirokat az illető ekkleziáknak kiadná. Ez esetben a kárpótlási papirokat a kikülsőszűzéstől, az az a bizonyos megsemmisítéstől nem lehetne megővni.

2) Ha a tizedkárpótlási papirokat a mlt. egyh. főtanács azért tartaná meg saját közvetlen kezelése alatt, hogy azokat ne az egyes ekkleziák elforgácsolva, hanem nagyobb összegekben maga a mlt. egyh. főtanács adja ki biztos hipotékára. Ez esetben is kockáztatva lenne mind a tőke, mind a kamat.

3) Igen rossz számítás volna az egyes ekkleziáknak megengedni, hogy papiraikkal fekvő birtokot vegyenek.

Mindezeknél fogva az én egyéni nézetem szerint leghelyesebben, legezészerűbben intézkedni a mlt. főgyházi tanács, ha a papi tizedkárpótlási papirokat saját közvetlen kezelése alatt megtartván, félevenként kézbesíteti a kamatokat az illető ekkleziáknak, és papoknak.

Ezen kezelési módhoz semmi egyéb nem szükséges, mint egy éghetetlen vasláda, egy 20 krajczáros olló, és egy kevés pontosság. *)

B. Kemény György.

(D) Ezen fenebbi véleményhez legyen szabad saját észrevételünket is csatolni.

Az illető körökben magán vita tárgyát képezi, kit illet ezen tizedkárpótlás kezelési joga.

A papság és az illető ekkleziák, a kárpótlást tárgy saját kezelésként állván, annak kárpótlási összege kezelésére is önmagát érzi illetékesnek; míg mások úgy vélekednek, hogy az ekkleziák javak, mint a protestáns állam tulajdonának k o r m á n y z á s a a főconsistorium főintézkedése alatt állván, a dözmakárpótlásban ingósított vagyon föfelügyelete is csak a főconsistoriumot illeti; s miután az illető papok s megyék csak nem intézkedhetnének amaz összegek tőkéiről, természetes következmény, hogy a tőke szétosztása felesleges volna, sőt az egyház állam compactabb anyagi erejét gyengítené, míg a kamatok kiosztása a tőke arányában az illetőknek a főconsistorium által a legbiztosabban eszközölhető.

Mi nem akarunk a kérdés discussiójába bocsátkozni, itt csak a tisztelt báró ur nézetei közül kettőt kívánunk még egy kissé körvonalozni.

Nagy vitálat alatt áll itt mindenik intézetnél, ha czélszerűbb-e az állam kötelezvényeket a szerkesztőben tartani, vagy jó záloghitelre kiadni; mi az utóbbi mellett vagunk általában, a mennyiben részint szeretjük, hogy a pénz közkezen forogjon, részint nagyobb biztosítéknak tartjuk a tiszta fekvő birtokot a hitelpapiroknál.

Országunk nehéz pénzvviszonyai miatt azonban, a kamat beszolgáltatások nem történnek pontosan, s a hiteltörvények körüli mostani eljárás még az 1791-diki prov. törvényezikk rendszerénél is hosszadalmasabb, a minek következménye az lehet, hogy oly intézet, a melynek angariáknak kell fizetnie, a fizetés pontosságára nézve a pörlekedés nehézségei miatt elégtelenné válik.

És a papi tizednél éppen a pontosságot követeli a lelkeszek existenciája, minél fogva itt az illetőszög pontos kifizetésének lehetőségét kockáztatni nem lehet; és az urbíres dözma kárpótlást, melyet az 1848-i törvényhozás az állam becsülete s hitele paizsa alá helyezett, legkevésbé lehet féltetni a devalvatio veszélyeitől.

Ennélfogva annak legalább egy időre, míg t. i. telekkönyv létesül, s bankok által a fizetés pontosságának lehetősége inkább biztosítva lesz, jobb kiadatlan maradnia. A mi már azt illeti, hogy annak kikülsőszűzésére ki volna jogosultabb az illető ekkleziák vagy pap, a főconsistorium beleegyezésével, vagy

*) Ezen cikkek ellen fel fogják hozni, hogy helyesebb lett volna mindazt, a mit abban írtam a mlt. egyházi főtanácsban mondani el. Én azonban úgy hiszem, hogy helyesen cselekedtem, midőn hírlap útján a ref. egyház minden értelmek tagjának figyelmébe ajánlottam az oly jelentékeny összegre rugó papi tizedkárpótlást. Talán észbe jut az illetők közül valakinek, hogy a ref. status tovább nagy kár nélkül nem nélkülözhet egy központi számvéző hivatalát mert bizonyos, hogy nincs minden jól, és való, hogy egy s más jobban is lehetne.

B. K. Gy.

a főconsistorium és ez önállólag, vagy az illető közvetlen beneficiariusok beleegyezésével? ez oly kérdés, mit most vitatni idő előtti.

Mindenesetre mi azt hisszük, hogy a főconsistoriumnak a képvisleti alaponi szervezésének szükségét csak ezen tárgyalt körülmény is sürgeti, midőn a reform status egy jelentékeny pénz alap birtokához jut, melynek szervezett kezelése mind nagyobb hatással lehet az egyes ekkleziák felvirágzására, s mely értéktárgyánál fogva a képvislet szabatosítását, fontosságát, s teljes nyilvánosságát csak mind inkább követeli.

Mig ezen, már némileg kezdeményezett ki-fejleszt statusunk elné is, igen fontosnak látjuk a t. báró ur azon indítványát, a mit glosszában tesz fel, s valóban nem teheti a főconsistorium kezét teljes nyugodtsággal ezen szép pénzüsszegre a nélkül, hogy egyszerűen egy központi számvéző hivatalt ne létesítsen, a mely valamint ezt, ugy az ekkleziák, s tanodák többi összes javainak kezelését is szigoruanban ellenőrizze és számba vegye.

Nem akarunk specialis eseteket felhozni azon apróbb nagyobb veszteségekről, melyet a pénz kezelés s hitelezések által intézeteink, itt-ott egyesek bukásával szenvedtek; annyi bizonyos, hogy az összes jövedelmek fél vagy 1/3 százaléknak oda szentesítésével létesíthetnénk, oly ellenőrködés központi közegét, melynek működése a reafordított költséget az intézet javai fentartásában s hasznosításában pénzügye előhaladásában tisztesen kipótolja.

Ezért részünkről is óhajtanánk, hogy a t. báró ur e tárgybani indítványát nyomatlanul ne veszne el, s a mlt. főconsistorium egy kiküldendő bizottság által ezen eszmét vétetné fontolóra s minő alakbani alkalmazása iránt véleményét dolgoztatna ki.

Bécsi hírek.

Most midőn a reichsrath ülés, s a bécsi politikai lapok hangulatáról látszik, hogy a közvélemény nagy feszültséggel várja, hogy a trónbeszédnek miképp vétetik teljesedésbe különösen azon két pontja, mely a birodalom keleti részében az alkotmányos élet megindulásáról, s meg a különbözölme távolattársáról tett ígéretet; nem lehet tagadni, hogy egy a lapok különböző nyilatkozatai, mint a reichsrath magatartása nem kis érdeket keltenek.

Mindjárt a trónbeszédre adandó felirat szerkesztésére kinevezett bizottmány választásánál kitünt, a mi természetes is, hogy a kormány a bukovinaiak s erdélyiek által magat többségbe tette, és így valóban a „Wien. Lloyd“ azon ravasz megjegyzése, hogy a birodalom képvisletében a bukovinai rusznayok s az erdélyi oláhok és szászok döntenek.

Az említett lap a választást így jellemzi: „El lehetne talán takarni a vereséget írja a „W. L.“, melyet az ellenzék szenvedett, s azzal vigasztalhatnók magunkat, hogy tettleg a baloldalnak mégis hat jelöltje tül a felirati bizottmányban. De mi sokkal őszintébb barátai vagyunk az igazságnak, sem hogy ilyes ellepölésekben örömlünk találhatnók. Megvalljuk, hogy bebizonyult, miszerint a ministeriumnak többsége van, még pedig oly többsége, mely nagy mértékben fogja magát érvényesíteni.

Ha azonban a választások eredményét közelebről vizsgáljuk, úgy reájövünk, miszerint a ministerium csak 20 szavazatból álló többséggel rendelkezik, s hogy talán a rutheinek s erdélyiek lesznek a döntők. De minden kormány jól cselekszik, ha a szavazatokat nemcsak számlálja, hanem látolja is. A követek háza baloldalának háta mögött az ország szabadelvű pártja áll. Ez okból a bal nem is oly könnyen fogja a tért oda engedni, s minthogy az ellenzék szám szerinti kisebbségben van, azért annál hársányobban s erőteljesebben fogja szavát hallatni. Az igazságot pedig meghallgatják, ha mindjárt a ki-

sebbségtől ered is. A többséget ellenben arra szeretnők figyelmeztetni, hogy nem a pártok diadaláról, hanem az államérdekek képviseléséről van szó; s azért ne dugják be előre is füleiket a szabadelvű oldalról felhozandó érvek előtt.”

A kormány fel is használta még az adrese készítésénél is kedvező többséget, s habár ily alkalmakkal minden kormány az ellenzéknek kellő befolyást szokott engedni; itt a bizottmány választásánál az ellenzék azon kívánata ellenében, hogy csak 9 tag választás-sék, a kormány 12-től választott, azért, hogy a nagy többséggel azon egy pár ellenzéki tagot, kit a bizottságból ki nem hagyhatott, teljesen paralizálja.

A bizottmány elkezdvén munkáját, a feliratba a következő passus tételét határozta el:

„Magyar- és Horvátország országgyűlései hivassanak össze; a birodalmi tanács, a meny-nyre tőle függ, a közös ügyek közös tárgyalása alkotmányos alapelveinek szigorú fentartása mellett, nem fogja megtagadni közreműködését ahhoz, hogy amaz országoknak autonómiajok minden biztosítékai megadásának oly ügyekben, melyek alkotmányszerűleg az ő körükhöz tartoznak.”

Az „L. Tanuja“ erre ezt jegyi meg:

Ezen urak szemlátomást nem értek a magyar kérdés mibenlétét; s ha ezen egész 12 tagu bizottmány nem érti, csodáljuk-e akkor, hogy Schuller-Libloy, az erdélyi ág. vallásu professor egyáltalán semmit sem tud a magyar kérdéstről...

Tehát már az is nagy kegyelem amaz urak szerint, ha ők a nem-közös ügyekben való autonómiaira garantiákat nyújtani hajlandók.

Egyébaránt még minden attól függ, miképp fogják ezt a plenumban való tárgyalásnál kifejező viták megállapítani.

A 12-tagu bizottmány egy szóval sem mondja, hogy a febr. 26-i pátenesen egy sor-nyi módosítást sem lehet tenni; azért méltán kíváncsiak lehetünk a felirati vitáknak a fő-nébi passus körüli folyamára, hangjára, szel-leme- és eredményére.

Az ellenzék is nov. 15-kén kezdé el clubb gyűlésezeit. Ne képezzék különben olvasóink, hogy az ottani ellenzék valami határozott programot bírta. Ők magok is szentül hiszik, hogy az egész osztrák alkotmányosság köz-mondatként az államminister ur gallérjához van varrva, s mihelyt valamely kérdésben Schmerling lovag ur lemondással fenyegetőd-zik, az ellenzék azonnal meghajtja fejét, s többé nem mond ellent a fenforgó kérdések; ők különben unni látszanak a várhatunk po-litika, s szeretnék valahogy a magyarokat s olaszokat megnyugtatra látni.

Clubbjok első gyűlése:

Nem csak a trónbeszédet, de az erre adandó választélatot is igen részletesen megvitátá. A többi között 50 tag volt jelen, az össze-gyűlékezés Herbst, Giskra, Berger és Schindler indítványára tartatott meg. A megjelentek közül a már megnevezett négyen kívül még említendők Taschek, Mühlfeld, Brestl, Kuranda, Brinz, gr. Kinsky, Winterstein, Rechbauer, Mende, Hermann, Ryger stb. Az erdélyiek közül hat jelent meg: Schmidt szász gróf, Schuller-Libloy, Obert, Trauschenfels, Zimmermann és Filtsh.

Különben ezt a pártalakulást ne vegye ön oly szoros értelemben, mint az más parlamen-tekénl szokás. Így pl. Ryger és Schmidt szász gróf, kik tegnapelőtt a „ministerialis“ párt tanácskozásában oly élénk részt vettek, teg-nap az ellenzéki, vagyis „liberalis“, párt ér-tekeletében is szerepeltek s ez utóbb nevezett párt nem is alakított határozott clubbot, mint az másutt szokásban van.

A trónbeszéd e liberalis párt gyűlekezéte-ben 9 pontra osztatott, mindegyik pontra nézve megállapított a főirány, melyben e párt tagjai a felirati vita alkalmával küzdeni fognak.

Az első pont a szűkebb s teljebb birod. tanács elválasztását illeti. Maga az új eljárás nem fog határozottan nem helyeseltetni, de nyomós garantiákat fognak arra nézve köve-telni, hogy a szűkebb birod. tanács évenként összehívattassék. Berger, Schindler, Mühlfeld és Kuranda urak voltak e pontra nézve a főszónokok. A centralisták az elválasztás ellen természetesen nagyon felzúdulak.

A vélemények kölcsönös kicseréléséből azonban az említésre méltó tény derült volna ki, hogy a baloldali centralista tagjai is nem ellenkeznek határozottan az elválasztással, a mennyiben ez a Magyarországgal való kiegyezés névre kedvező lépésnek tekintetik s biztosítékokat nyerne, hogy a szűkebb birod. tanács is évenként összehívattatik.

A második pont a magyar kérdéssel szól. Itt megjegyzik a lapok, miszerint Magyarország, s általában a Magyarországi kiegyezés névre egyedül a szász professzorok foglaltak el a legregebb álláspontot. Indítványozták ugyanis, hogy a felirathat fejeztessék ki a magyar országgyűlés összehívására a sürgős szükségessége, a nélkül, hogy a kiegyezkedés részleteibe bocsátkoznának. Giskra és Berger urak hozták szóba a pontot. Schuler-Libloy szász professor ur erre ismételve vitát, hogy nem is létezik magyar kérdés, általában nincs nemzetiségi, hanem csak ausztriai alkotmánykérdés, s ezt az ausztriai alkotmány alapján kell megoldani. Különben ő is óhajta a magyar országgyűlés összehívását. Berger azt felelte, hogy a kérdés megnevezése közömbös dolog, a fő az, hogy a magyarok nincsenek itt. Giskra, gr. Kinsky és Mühlfeld némileg secundáltak Schuler-Libloyt, s bár mindezek a Magyarországgal kiegyezés felől különböző nézetben vannak, annyi bizonyos, hogy a magyar országgyűlés összehívását, a mennyire tegnapi nyilatkozataikból következtetni lehet, mindannyian sürgősen fogják.

A horvát országgyűlés összehívására is hangsúlyoztatott, úgy szintén Velenczéről is megemlékeztek, s kifejezendőnek ismertették el az óhaj, hogy Lombard-Venecze is nem-sokára oly helyzetbe tétessék, hogy törvényes képviselői által szólhasson. Ezután a német kérdésre stb. tértek át.

A reichsrath legelső ülésében miudjárt előterjeszti Plener ur az 1862-iki évről szóló számadást. E szerint az összes kiadás 394 millió forint volt. A bevétel 319 millió volt, mely az előleges felvételt 25 millióval haladta meg emelkedvén a közvetett adókból bevétel. Ezután átment a pénzügyminiszter az 1865-iki költségvetésre, és most már 22 millióval még többet kíván, mint tavaly, ezen kívül a bécsi bank részére 39 milliót kell fizetni, a mit az államjavak eladásának megszavaztatása által akar elérni.

Az 1865-iki kiadások 548 $\frac{1}{2}$ millióra vannak téve. A 30 milliónyi deficitből 18-at fedezni fog a dán hadi kárpótlás, a hátralévő 12 milliót kölcsön által kell fedezni. A miniszter azzal vigasztalja a közönséget, hogy tavaly 109 millióval adósodott Austria, jövőre pedig nem csinál még egyszer annyi adósságot, sőt az adósság törlesztésére 60 millió van számítva.

Adóreformot is akar behozni, a „tisztaság jövedelem megadóztatása” czím alatt. Es törvényjavaslatot akar előterjeszteni a pálinka adónak 10 százalékkal alább szállítására, s a személy adónak, mely csak a magyar királyságot nyomja, Erdélyben leendő leszállítására, tehát úgy látszik nem megszüntetésére.

Konstantinápoly, nev. 7.

Kairo egy török város az ő szűk és rendetlen utcáival, a melyet a sok nép, terhekkel teli tevék s szamarak és a sok jövőmenő kocsi járatlanul elfoglalnak.

Ezen megalapított városban csak az az osztály jár gyalog, a melynek nincs módja bár egy számmal felülhúzni; képzeli lehet, hogy a diszebb és egyszerűbb kocsiik mily nagy sokaságban lehetnek, melyek a város minden részén örökösön láthatók. Az épületei is Kaironak tömöttén összehúzóztól izlés nélkül török házak, hanem ezen izléstelen épületek között van egy-egy érdekes, két három ezer éves épület és azon régi épületek, a kairói érdekesebb látványok, és pedig ilyen épület a régi időből ott sok van. Egy magaslaton levő várból jól látható ezen negyven ezer lélekkel álló város területe, melyben van kétszázötven templom és százötven kisebb-szerű és rombadótt kápolna. Egy nevezetessége a Nilus vize; mintegy harmadrészt tömött nagy lombos fákból álló sétány keríti, a mely kedves enyhülést ad estvéként a meleg napok forrósága által kifáradt lakosoknak. Volt még a magaslatról egy meglepő látvány, a várostól mintegy órányi messzeségben 3 piramis, és még más 13 még messzebből a Sahara pusztán; de ezen távolabb levőknek homokkal szitált levegő fátyolozta láthatóságát; a piramisokon kívül nincs itt egy kő, fa, bokor vagy valami zöldség, csak a nagy pusztaság, a homok tengernek nevezhető rengetegeiben.

Időnk nem jutott a piramisokba mehetni, azoknak belsőleg csak rajzolatját láttuk, a mely rajzolatban három emeleten levő több osztálybeli épületet ábrázolt. Ezen rajzot magyarázó leírás azt mondja a piramisokról,

hogy azokat a régi időkben élt királyok építették temetkezési helyekül, s hogy ezen piramisok között van a Farao temetkezési helye is. A rajzban látható a temetkezési helyen kívül a királyné szobája, a titkos szoba és még más hét szoba, és le van írva azon erős épületek barmúlós nagysága, kövek egy-másba való összekapcsolásából való építése. Voltunk ott a várból levő magaslaton egy arabs templomban, a bemenetnél mindenütt kőknek veres posztóból vart lábtűt voltak lábainkra a templom altája előtt ülő arabok, és úgy eresztették be a templomba. Ezen templom is mint a törököké ültetve nélküli tagasság, a földje beszűkeve; a magosan levő fedelzetet a templom négy szegletén levő négy terjedelmes oszlop tartja, ott is van pré-dikálószék, több rendben felső karzatok, de a csillárokon nem közönséges mécses csüng, mint a török templomokban, hanem üveg kerek lámpák sokasága. Ezen templom egyik szegletében van eltemetve nagyszerű keleti fény-nélvi Mehemed Ali, a mostani vice király atyja, a kinek köszönhetik azon földrészt lakosai azon előhaladást, a melyben most állnak. Az arabok életrevaló ügyesek, de távol a mivelt világtól, s az ozmán valás által megkötve az előhaladásban, nagyon el voltak maradván a mivelt világ ipara, mesterségei s tudományától. Azonban teremtem egyszerűs egy gondviselés egy-egy embert, a milyen Mehemed Ali volt, a ki mint vice király millió népekre terjesztette ki jótékony tevékenységét. A Nilus jótékony vizét ő ágoztatta el az egyiptomi földeken. A kereskedést elősegítette, európai iparműveket hozatott, s azoknak azon földön meglepedését elősegítette, a mezei gazdaság folytatását rendszeresítette, katonai rendszert alakított és azon kevés idő alatt, míg ezen király élt, nagy átalakítás eszközött az avelőt elmaradásból képest. Még szükséges volna az alsóbb osztályu népre nézve egy reformálás, a kik mind addig azon elaljasodott állásban lesznek, míg ismét terem a gondviselés, vagy valamelyik világ-részből küld számokra is egy reformátort. Voltunk a bazárban, a mely nagyszerű, de mégis távol van a konstantinápolytól. Megnéztük a muzeumot, a mely egy sok szobából levő földszinti épület a Nilus mellett; nevezetesebb látványok benne a régi időkben való mumiák, a melyek mindenki mumiá alakot ábrázoló (kinyitól oly formán, mint némelyik ékszer skatulya) s azokban van a mumiá, ott van azoknak négy szegletű hosszú ládaforma koporsójok, a melyben a mumiá találtatták, és tveg alatt külön azon régi arany ékszerek, a melyet egy-egy mumiánál találtak. Nagyon sok köből kifaragott különböző hieroglif figurák, a régebbi időből papokat ábrázoló apró kőfaragások és van sokféle bogarak gyűjteménye. A Nilusnál a lakikázzán megnéztük egy gazdag basának nyári mulató lakását, a hol a nagyszerű márvány oszlopok s márvány lépcsők, s arany halakat tartó márvány medencék, narancs s más keleti fák és virágokkal díszítve mellett a legkellemesebb az, hogy azon nyírlak a Nilus vize mellett van. Az ugynevezett szigetekre, a hol a legszebb kertetek mivelik, nem mehetünk el, mert a szerály oda volt költözve nyári mulatóra. Arra sem vehettük bérkocsunkat, hogy a királyi lakás közelébe vigyen minket, azt felelte nem szabad, tilva ven az, hogy ő egyszer azon tilalom ellen szegült, azért több napokig börtönbe volt bezárva. A helyett megbeszélte a sétátérken, a mely oly terjedelmes, hogy félnapig is el lehet benne kocsiázni, mind más-más utakba menve át és azok mind magas árnyékos fák által kedves kocsiázó helyek; minden útja mellett ezen sétátérnek köcsatorkákban van vezetve a Nilus vizéből egy-egy kis folyam, a melyből mindég nyirkosra van öntözve a kocsiáz útja. Ezen séta után a külváros kertjei környékén levén, a hol van a vice király kertje s más szép kertek, vagy csak természetnyí kertek, a hol lehetett látni egész nagy kert méz-nádot tenyésztve, más kertben görög- és sárga-dínyét (ezen természetnyí alig közelíti meg a mi bazánkbeliét, a görögdínye nem nő oly nagyra és nincs az a kedves édes ize, a sárgadínye elég nagy, némelyik egy-egy fél rőf hosszú, de az sem közelíti meg a mi bazánk dínye természetét; lehet, hogy a keleti és déli éghajlat hamarabb érleli meg a gyümölcsöt, mintsem eléri ideje lenne annak elkészülni, így van a szőlővel is, bár ezen 864 év nem volt oly nagyon meleg, mint más évek, de azért bőven volt már júliusban szőlő-árlás itt, a melyek szemei mind vastag hajnak és tulságos édesek).

Egy temetést is láttunk; a koporsó előtt a papok mentek énekelve, a koporsót pedig pénzen fogadott sirató asszonyok kísérték sivitovva. A Kairo környékén láthatott arabok szép barna emberek, de nem feketék. Az arabok közül felsőbb körűt nem láthatunk, az alsóbb osztályuk pedig elrutitják magukat egy-egyik az orrába akasztott ékszerrel, vagy pedig fejeikről a homlokukon és az or-

racon levonuló fejér vagy aranyos egy új széles szalaggal, a mely az öket betakaró fától alól nem kellemesen látszik. Ezen kevés idő alatt, míg ott mulattunk, az tűnt fel nekünk, lehet, hogy éltés öreg embert egyet se látunk, lehet, hogy hamar átéljük az életet; kocsisunk azt mondta, hogy 14 éves korában házasodott meg.

Ezen nap estejére nagy készülétkben volt az egész város, a vice király anyja megérkezését várták, a ki Konstantinápolyból volt jövendő, a mint a hír mondá, a szultánnál járt és egy kétezer lírás (70 ezer forint) gyűjtéssel megérkezett, a szultán pedig a boszforuson levő egyik szép lakását ajándékozta az egyiptomi anyakirálynénak. Azon utjából várták az ezen nap estejére megérkezőket, nagyszerű csillárokkal, lámpákkal, mécsékek készítették fel az utcákat, kávéházakat és a sétátérnek némely kiünőbb helyeit. Mi pedig délután 4 órakor ismét a vasut vonaton voltunk, visszamenendők Alexandriába, a mely utunkban utvonatunk mellett jött különösen díszes vasuti kocsiokban az anyakirályné és kísérete, egészen királyi lakásáig vitte a vasuti vonat, valamint Alexandriában is a királyi lakástól indult el az Azon este a vasuton levő megálló helyek és a katonai lakások minden helyen világítva voltak. Későn éjszaka érkezett meg, és a következő napot Alexandria meglátására határoztuk.

Milyen elégteltek voltunk láthatni egy európai modorban épített várost is, a mely ismét a Mehemed Ali műve; egyenes, tágas, mérnökiileg felosztott utcák, a házak regulázott építés, hosszú négyzetes tágas piacok, a mely a közepén sétahelynek készítettve feljebb van emelve a járdánál és léczkerítésbe vannak alkalmasítva azért, hogy a terített vívő állatok oda ne mehesse; a két végén ezen sétahelynek egy-egy szűkűtűt lövelli bőven ömlő vizet a szép fákkal környezett helyre. Azonban ezen szép helyen a felsőbb osztályból egyet se láthatni, csak is szinte a legalsóbb osztály foglalja el azt, és az által szépsége, érdekessége el van veszve és alkalmatlan az az oka, mert Alexandriában is többnyire kocsin járnak és a felsőbb osztálynak van kertje, a hol ők sétálnak s mulatnak.

Ezen csinos város inkább kereskedők lakhelye, a kik olaszok, görögök, örmények és sok izraelita. Egyik-egyik hamar gazdagszik ott meg, sok bankár van és ott is van aristocratia, t. i. pénzféle. Ezen gazdag féle osztály, valamint a kairói is a nyári meleg idők alatt Európában töltik az időt, és csak az őz beálltával mennek baza. Legszebbnek mondják azon földrészt februáriusban, akkor a téli esőszék következtében még nincs por, és a sok zöldség akkor indul tenyészésnek, a mely időtájban európaiak sokan mennek oda. Különös az, hogy azon egyiptomi városokban a boltok feletti czimirok többnyire olaszul vannak, valamint legtöbbet az olasz nyelv használatát lehet beszélni között is hallani. Különben az egész török birodalomban a nép mindenütt többféle nyelveken tud beszélni, s az oskolákban tanulhatják a franczia, angol, olasz, görög, török, arab s egy-egy intézetben német nyelvet is. Alexandriának is szép kertjei vannak, melyekben az egyik kellem az, hogy a Nilus vize mellett tenyésznek, és van ezen folyó viznek valami vonzó hatása az emberre, talán az ő jótékonyaságát a plánták természetében. Van ott Pompejusnak egy magos és vastag emlékoszlópa rozszaszin gránitból, és egy más karcsubb emléke Kleopátrának. Járunk ott az arabok temetőjében, a hol a sírok felső balmi mind kőmíves munkák, és kívül fejeire vannak meszelve, s minden sír előtt egy-egy hosszú levell cactus van ültetve. Ezen városnak vasutvonala és tengeri kikötője levén, képzeltető, hogy milyen nagyszerű kereskedői mozgalom van benne. De mind ezen leirtaknak tökéletesebb ismeretere több idő kívántatik, mint a mennyivel mi rendelkezhetünk, mert már a következő reggel indult el onnan gőzösünk. (Folytatjuk).

XXII. Kölemény *)

Az erdélyi muzeumegylet pénztárába, ezen folyó 1864-dik július 15-től ugyanezen évi november 21-éig befizetett összegekről u. m.:

- A) Részvényt fizettek: a) Az 1861-dik évre: Schuster Lajos 5 forint.
- b) Az 1861-62-re Szentgyörgyi Imre, Antal Mihály.
- c) Az 1861-62, 63-ra: Zudor Elek, Balassy Ferencz évenkénti 5 forint, Bölön közönsége pedig évenkénti 40 forint.
- d) Az 1861-62, 63-64-re: Kléblatt Sándor, Arkosy Károly, Basa István, Bonyházi Ferencz, Miski Sámuel, Weisz Tade évenkénti 5-5 forint; Filker Elek pedig évenkénti 1 forint.

*) Az utóbbi kölemények láthatók: a „Kölozsvári Közlöny”-nek 1864-dik évi 5. 35. 56. és 85. számaiban; némikülönben a „Korunk” ugyancsak 1864-dik évi 10. 32. 62. és 91. számaiban B. V.

e) Az 1862-ik évre: Balogh Károly, Dániel János évenkénti 5-5 forint.

f) Az 1862-63-ra: Gyárfás László, Bodor Károly, Ugron Lajos évenkénti 5-5 forint.

g) Az 1862-63-64-re: Halmagyi Sándor, gr. Kornis Miklós és Sebess Ferencz évenkénti 5-5 forint.

h) Az 1863-dik évre: Ferenczy Mózes, Antal Mihály, Kriza János, Cornéli János, Dobokay Ferencz, Csiki Péter, Szász Károly, ifj. István Pál, Czecz Antal, Dergán József.

i) Az 1863-64-re: Buzogán Áron, Elek László, Fiban Károly, Gelei József, Rákosi István, Rákosi Lajos, Váradi Józsefné, Diószegi Lajos, Vinkler János, Vancza József, Cziriél Antal, Klausch János, ifj. Grois Gusztáv, Persian Márton, Szabó Béla, ifj. Szabó Lajos, m. Fekete Mihály, Szigethi György, Grün Salamon 5-5 forint; Szilágyi Pál évenkénti 5 forint 25 krral, Balogh Mihály pedig évenkénti 10 forint.

k) Az 1864-dik évre: Hauchard József, Hauchard Lajos, Zathureczky László, Andrássy Péter, Dobokai Károly, Kerekes János, Keresztes Márton, Fekete János, Szilágyi Sándor, Lengyel Dani, Marossy György, Domokos Igácz, Kovács Antal, Ungváry György, Dörgő Gábor, Nagy Sándor (szőkefalvi), Kadácsy Dániel, ifj. István Pál, Szakács Mózes, Baló Samu, Bruszt Lajos, Csiki Károly, fogarasi ns eszmádia czéh, Ferenczy István, Fülöp Elek, Hersényi László, Jakab György, László Zsigmond, Lázár Jakab, Meszlényi Károly, Nánási Soma, Néhár Soma, Novák János, Pánczél Károly, Pap János, Pap Péter, Rákossy József, Soltész János, Sterzing József, Uzon F. Isák, Gölner Antal (új tag), Lassel Ágoston, Palkovics József (új tag), tanár Fekete Mihály, Istvánffy József, Ketheli József, Konez Sándor évenkénti 5-5 forint; id. István Pál, a fogarasi ev. ref. ekklezsia, Mihelys Zsigmond, Vargyas közönsége évenkénti 10-10 forint; Henter János évenkénti 15 forint; nemes Bölön közsege pedig évi 40 forint.

B) Tíz évi részvény-kötelezettségüket letörlesztették: aa) Bardócz Dénes tíz évre egyszerre 40 forint.

bb) Eddig fizetett összegeiket 40 frtra kiegyesítették: Nagy Ignác, Deák József, Bors Lázár, Lakatos János, Csatt Lajos, Keresztényi Antal, Indali Péter, Décsi Károly, Kövecsey József.

C) Egyszer mindenkorra ígért 10 forint 50 krt befizette a harasztosi ev. ref. ekklezsia.

D) Magán kötelezvényben levő alapítványi köte után kamatot fizettek:

- 1) Véér Farkas 500 forint tőke után 1860-61-re 50 forint; 2) Barcsay György 1000 forint tőke után 1860-61-re 100 forint; 3) Ugron Gáspár 100 forint tőke után 1862-63-ra 10 forint; 4) Rauber Károly 100 forint tőke után 1863-ra 6 forint; 5) Daniel Gábor 100 forint tőke után 1863-ra 6 forint; 6) Grün Salamon izrael. 100 forint tőke után 1863-64-re 10 forint; 7) Tompa Imre 100 forint tőke után 1864-re 5 forint; 8) báró Apor Károly 525 forint tőke után 1864-re 26 forint 25 krt; 9) gr. Lázár Klára 100 forint tőke után 1860-61-62-63-ra 20 forint; 10) Nagy Ferencz tanár 100 forint tőke után 1861-62-63-ra 15 forint; 11) Daniel Imre 100 forint tőke után 1863-64-re 10 forint; 12) Pál Imre 100 forint tőke után 1864-re 5 forint; 13) gróf Bethlen Sándor 1000 forint tőke után 1863-64-re 100 forint.

Midőn egyfelől örömmel közlöm az elősorolt befizetéseket, másfelől fájdalommal vagyok kénytelen megjegyezni: hogy még sokan!! vannak, kik, részvény-és kamathátraléknak maig sem fizették be.

A muzeumegyleti választmány megrendelése következtében minden adós taggal közöltetett: mely időről? és mennyivel? vagyon hátralékban; következőleg senki sem mondhatja: hogy fel nem szállított, s tartozása tudtára nem adatott. Mindemellett, ha, mégis lennének?! kik, vagy elfeledtek volna tartozásuk mennyiségét, vagy az illető gyűjtőtől távol lennének: az olyan tisztelt tagokat, ezennel tisztelettel felkérem, hogy posta útján tegyenek hozzáam kérdést, és én a forduló postával rögtön válaszolni fogok; az illető gyűjtőtől távolléttük esetében pedig, szíveskedjenek a pénzt posta útján egyenesen ide Kolozsvárra a pénztárhoz küldeni, honnan a nyugta azonnal kiadatik, s e mellett nyilvános nyugtául hirlapiag is közölni fog.

Ezeknek előrebocsátása után, kötelességemnek tartom, az illető gyűjtőknek és hátralékosoknak emlékeztetnie hozni: hogy a közgyűlés meghatározta, miszerint: „ha az illető hátralékosok a felszólításra sem fizetnének, azonnal nyilvánosan bepereltessenek.” Az 1864-dik évi már végefélét jár, s a hátralékosokról kimutatást kell készíteni, s a mint azok elkészülnek, a hátralékosok azonnal be fognak pereltetni! En azonban teljesen hiszem, hogy az egyet tagjai közül egy sem fog találkozni, ki magát ezen kellemetlenségnek

kitérti engedné. Eppen ez okból, tisztelettel kérem az illetőket a mielőbbi fizetésre.

Kolozsvárt, nov. 21-én 1864.

Bányai Vítális,
muz. egyleti pénztárnok.

KÜLÖNFÉLÉK.

— A m. főconsistoriumnak a m.-vásá helyi ev. ref. jogakademia létesítéséről felküldött feljelentését azon kérésével együtt, hogy ezen intézkedésről az udvarhoz is feljuttassák, a f. k. főkonsistoriumok visszautasították. A m. főconsistorium e tárgyban véleményező bizottságot nevezett ki Dózsa Elek, Ocsvai Ferenc jogtudorok, és egyházi gondnok Incze urak személyében.

— (Francia lap:) Rechberg, Schmerling és Magyarországról.) Rechberg gróf visszalépését az osztrák külügyek tekintetében sajnálni lehet, írja a „Jour. des Debats.” Csaknem egyedüli őszinte védője volt Magyarországnak a Schmerling kabinetjében. Mert legyen bár Schmerling ur bármily liberalis, érti csak a centralisták modora szerint kell érteni. Ő fogalmazta a febr. pátenst, s annyira szerelmes művébe, hogy még alkotmányon uton sem óhajtott abban egy betűt is megváltoztatni. — Ellenben Rechberg gróf, akár absolutista, akár nem, nagy előnnyel bírt oly birodalomban, mely öt nemzetiséget és hét külön vallást, s vagy huszonöt dialektust foglal magában. Politikáját inkább a tapasztalatokhoz, mint az abstract formulákhoz mérte. Engesztelékenysége által képes volt Schmerling ur hajthatlanságát szelídíteni. Mig Rechberg gróf a ministeriumban volt, addig legalább létezett egy bár törékeny hid a Lajthán át. — „Fölség” — mondá egykor Rechberg gróf a császárhoz — mielőtt az európai politikára átmennék, a német politikát kell követnünk, a német politikát pedig az austriai politikának kell megelőzni. A jó osztrák politika azonban Magyarországgal való egyetértés nélkül lehetetlen. Ezek arany szavak voltak, bár követnék azt rendszeren és szabály szerint mindig.

— Az új osztrák program, melyet Metternich herceg magával Párisba vitt, mint a költő lap írja, semmi vagy legalább semmi kedvező benyomást nem tett. Az osztrák kormány kijelenti, hogy ő legjobb akarattal van minden iránt és hajlandó Rómában is mérsékeltettség tanácsolni; de eszéigában sücs Olaszországgal érintkezésbe tenni magát és Velence felett egyezkedni; éppen ellenkezőleg, kikertilendő az ily eventualitást, elhatározta, Magyarországgal kibékülni; minnek folytán a magyarországyulást legközelebb egybehivandja, s vele egybizottmányt neveztetend ki, mely a birodalmi tanács különségével megtegye a szükséges megállapodásokat e tekintetben.

— Schindler reichsrath interpellatioja a ministeri felelősségre vonatkozólag nagy derűltiségre nyújtott alkalmat. Schmerling minister ur azon észrevételre, hogy legközelebb felelni fog, Schindler ur azt válaszolta, hogy tavaly a minister ur ugyanazt mondta, azonban ötvenhét gyűlésen keresztül mégis hiában várt a legközelebbi válaszra.

— A magyar kérdés megoldását illetőleg a „N. Fr. Presse” következő telegrammot kapott Pestről: Hir szerint a kivételes állapot Magyarországon mielőbb meg lesz szüntetve. A katonai törvényszékek feloszlátása után a kormány, mint mondják, szigorúan alkotmányosan fog eljárni, s az országgyűlést a „rég” választási alapon hívandja össze.

— Az államadosságok ellenőrzésére kinevezett bizottság második évi jelentésében többek közt a két milliós kölcsönre (ugynevezett Rudolf alapítványra) nézve a következő indítványt teszi: Mondja ki a ház: A cs. k. ministerium által a reichsrath beleegyezése nélkül elvállalt kötelezettség... az alkotmány megsértése, s birodalmi pénzügyekre nézve jogi érvénytelen nem bír.

— A bécsi bűrre f. hó 18-kán este esni kezdett, mit a rövid látó politikusok Plenernek a reichsrathban tartott beszédével hoztak összeköttetésbe, azonban a bűrre embereinek más híreik vannak s ezek szerint külföldön nevezetesen Olaszországban nagyobb mérvű forradalmi mozgalmak vannak készülőben, mondja a „Pol. Corr.”, mely forradalom kezét nyújtana európai Törökország népeinek. Hasonló értesülhetek a külföldi bűröknek is, mert az árfolyam minden felé csökkent. Ez okon a magyar kérdés megoldása újabbán is szükséges. Mindezen okok miatt kevés kedv van az üzérkedésre s pedig annyira, hogy a tervezett új vasutak további előmunkálatai részint ezért, részint az általános pénzválság miatt felfüggesztjenek.

— Az erdélyi főkonsistoriumok értesítése szerint Moldvaország botusan kiterletében a marha vérség ismét kiütve, a behajtandó szarvasmarhákra nézve Erdély határszélein fenálló veszteglési idő 5 napról 10 napra emeltetett.

— (Politikai elítéltek.) A „Wdr.”-nek írják Lembergől, hogy f. hó 11-én az esti vonatnál a haditörvényszék által politikai vétkeknél talált 6 elítelt egyén szállítottatt Olmützbe, erős katonai fedezettel. Ezen elítéltek közt voltak: Czarvetzki földbirtokos, a tomaszovitz expedíció egykori parancsnoka; Dimidovitz egykori főbebezési törvényszéki tanácsos Krakóban (közül 70 éves) és Haller országgyűlési képviselő. Ezek, mivel 2—10 évi néhez fogságra vannak ítélve, vasra verve szállítottattak; a fiatal Romanovitz, az ismert nevű Romanovitz ügyvéd fián nem volt vas, mivel ez könnyű fogságra van ítélve.

— Ne higyük a macskának. Bréma városában nem éppen régen következett eset adta elő magát. Egy fiatal ember barátját akarta meglátogatni, ki egyik félreeső utcában a legfelső emeleten lakott. A mint a lépcsőkhöz felindult, roppant jajgatást hallott. Ez kíváncsiságot ébresztett benne, és a második emeletre ment, honnan a jajveszélkedés hallatszott. Az ajtón benyit. És mit lát? egy gyermeket, kit két erős macska borzasztóan összemarcangolt. Az egyik macska nyakán ült és azt csufosan marta, a másik mellett csüggött Csak hathatós ütésekkel és teljes erőszakkal volt képes a gyermeket a két dühös ellenségtől megzabarádítani, melyek még ellene is feltámadtak. A gyermek gyors orvosi segélyben részesült, de csak betek mulva volt lábra állítható. És mi szolgáltatott okot e véres jelenetre? Az egyik macskának kicsinyei voltak, s a gyermek, kinek szülői távol voltak, avval igyekezett az időt eltölteni, hogy a macskafakat ágyukból ismételt izben kivette, hogy mulatva nézze, miként fogja azokat az anya megint visszahozni. A macska ezt egyszer elnézte, de azután megvadult, s a közelében levő kandur azonnal segítségére sietett. A két macska oly dühösen megtámadta volt a védtelen gyermeket, hogy az bizonyosan a halál fia lesz, ha véletlenül segítségére nem érkezik Dr. B. L.

Nemzeti színház. Hétfő, nov. 21-kén: „Szigetvári vértanúk.” Szomorújáték 4 felv., írta Jókai Mór. Ez előadás csak olyan volt, a milyen az itteni gyenge dráma személyzet-től kilt. Gyulai (a szultán) szabatosan játszott, és kielégítőleg alakított. Ujfalusi (Zrínyi) is a lehetőleg megmutatta, hogy ha akar tud kellő mérséklettel játszani. Tökés Emilia sok helyt kellemesen szavalt. Mándoki, Ujfalusiné szintén említett érdemelnek. Közönség meg lehetős számmal. Látni való, hogy a dráma-nak lenne közönsége, de éppen hogy el ne kedvetlenedjék erősíteni, kell mulatniul a drámai férfi személyzetet.

Kedd, nov. 22.: „Sevillai borbély.” E bájos dalmít, mely már csaknem félszázados létele óta mindig érdekelt költött maga iránt a közönségben, most sem téveszté hatását, leginkább pedig ha oly jól adják elő mint ma. Szereplők mind elemőkben voltak. Czimserop Institorisnak bizonyára bravour szerepe; meg volt játékában az a megkívántató Figaro-i könnyűség; énekével is igen megvoltunk elégedve. Fektér mint Almariva csinosan énekelt s dícséretet érdemel. Dálnoki Róza (Rozina) a zenelecke alatt „székely népdalok” at és az opera végén a „Csók” keringőt énekelte, melyekért elismeréstől csinos bokrétát kapott. Tóthfalusi és Albisi jókedvűekben voltak, ha utóbbi néha túlságba megy is át nem lehet megrógni, mert túlságoskodása soha nem illetlen. Közönség közép számmal. P. J.

POLITIKAI HIREK.

Angolország. London, nov. 14. Rus-sel lord közelebből, mint az aberdeeni egyetem igazgatója székgfogaló beszédet tartott, melyben az államok hanyatlása okainak történetbölcselmi fejtegetése után áttérve a világ jelen helyzetének tárgyalására, Olaszországról így nyilatkozott: „Meg kell vallanom, hogy különös örömet érzek a fölött, hogy Olaszország újra fölébredt abból a halál-álmóból, melyre V. Károly fegyverei itélték el. Valamint hajdan egyetlen város köztársaságai virágzott, fegyverei s művészeinek fényét mindenlűve elterjesztvén, s valamint később számos művészetek s haditudomány által kitűnő, de egymással szüntelen viszátkodó köztársaságokra oszolva virágzott, ugy most remélem, hogy Olaszország boldogsága s szabadsága egy harmadik alakban is fel fog virágzni, s hogy az mint alkotmányos monarchia, Európa államai közt újra tündökölni fog.” Erre Amerikára térvén át, megjegyzé: „A világnak egy más részében még mindig sajnos vérontási jelenetek fordulnak elő; azonban ha ezen a sötét képen létezik valamely fénypont, ez az afrikai faj jövője. Bármiként végződjék is az amerikai polgár-háború, már akár újra egyesüljenek az államok, akár állandóan különválnak, ez eredmények mind-egyike, erről meg vagyok győződve, az afri-

kai faj felszabadulására fog vezetni. Bizonyosan nem szükség önök előtt a rabszolgaságtól való iszonyodásról szólni, mivel ennek az iszonynak most is színtől erősen kell bennünket lelkesítenie, mint valaha, noha teljesen lehetetlen, hogy ur és rabszolga valaha összhangzásban élhessenek együtt.”

Chambers ezredes november 11-kén Caprerából táviratilag azt a hírt kapta, hogy Garibaldi az angol és skót barátai által neki ajándékol ajánlott „Princess Olga” nevű kishajót elfogadta. A hajó oct. 24-én indult Covesből, nov. 8-án St. Roqueba érkezett, 8 angol mföldre Gibraltártól, a honnan nov. 9-kén Caprera felé folytatata útját.

Olaszország. Turin, nov. 17. A képviselőház 14-i ülésében Pepoli az egyezménynek az európai kérdésekkel való viszonyaira hívja fel a ház figyelmét. „A nemzetiségek pártja, mely a krimi háború után diadalmaskodott, azóta Lengyelországban s a hercegségekben a congressus visszautasítása által vereséget szenvedett. A coalitio alakításával való fenyegetés nem hín fenyegetés volt. Az olasz kormány érezte annak szükségét, hogy Franciaországhoz közeledjék, s hogy a nyugotnak újabb egyetértést készítse elő. A római kérdés akadályozhatta a szabadelvű Európa szövetségének megalakulását. Világos volt, hogy Franciaország ama kérdést csupán a kath. közvéleménynek a pápa minden erőszakolása ellen megnyugtatósa mellett akarja megoldani. A becsület-érzet arra kényszerítette a császárt, hogy ne hagyja el a mostani pápát, a kit uralma első éveinek szabadelvű emléke ortalma. Az egyezmény Európában roppant eredményt idélt elő. Ujra fölemelte Olaszországot, melynek tekintélyét a francia megszállás a külföld előtt csökkentette. Az biztosítja az egység állandóságát, mivel a főváros áthelyezése komoly zálogul szolgál az iránt, hogy Franciaország felhagy a federatio eszméivel. A főváros Olaszország központjába áthelyezésének czélja: testet adni annak, a mi eddigelő pusztán lélek volt. Szónok erősen visszautasítja a terület átengedés iránti aggodalmakat. Az egyezmény a francia kormányt feloldja a római reactionarius politika miatti felelősség alól. Az ujra fölemeli a nemzetiségek pártját, mivel ha Orosz s Németország egy magukban határozzák el Lengyelország s a hercegségek kérdéseit, Franciaország viszont egy magában határozza el Olaszországban Róma megszállásának kérdését. Szónok reméli, hogy az egyezmény helyreállítja Angol s Franciaország között a congressus terv visszautasítása által megháborított bizalmat. Olaszország feladata könnyíteni e szövetséget, mely egyedül biztosíthatja a szabadelvű eszmék diadalát. Szónok reméli a szabadság harcának sikerét a reactio ellen. Főlemlíti a császár ezen szavait: A francia politika czéja az egyháznak a szabadsággal kibékítése. Cavournak e jel-szava: „szabad egyház szabad államban”, idézendő elő amaz eredményt. A római kérdés a világ szabadságát érdekli, mivel Róma az európai reactio szíve. A kibékülést nem lehet kieszközölni erőszak, ravaszság vagy a szerződés megsejtése által, hanem erkölcsi erő által. Az erőszakos megoldás sok időre compromittálna magát a szabadságot. Az egyezmény után Olaszországban nem marad egyéb hátra az austriai kérdésen kívül. Az egyezmény jelleme az olasz kormányt arra kényszeríti, hogy a szabadsággal haladjon. A római kérdést azáltal kell megoldani, hogy a hűbériség Rómában s az olasz törvényekben lerontassák. Szónok arra kéri a kamarát, hogy minden elvi nyilatkozatot mellőzzön. Az ilyen nyilatkozatok mindig compromittálják az ország méltóságát. Az egyezmény elvetése széttörné a szabadelvű Európa szövetségét, megintatná a közhitelt, s Olaszországot vétke kísérletekre ragadná. Az európai szabadelvű párt sorsa össze van kötve Olaszország lételevél. Róma s Austria nem válaszoltak, azok a parlament előre nem látására számítanak. Szónok reméli, hogy reményük meg fog hiusulni, s annak már is zálogul tekinti a Turinban uralkodó bálamorus rendet.

A 15-i ülésben Lamarmora tábornok, mult szombati beszédének magyarázatul megjegyzé, hogy ő a velencei kérdéstről szólva semmi fenyegetést sem akart kifejezni, és semmi pressiót sem akar gyakorolni; hanem csupán azt a reményét nyilvánítja, hogy az austriai császárt rábeszélés által arra a meggyőződésre lehetend bírni, hogy Austrának se érdekében nem áll, se katonai becsülete nem kívánja Velence megtartását. Szónok mélyen fájjalja a friauli mozgalmat, s kárhoztatja azokat, a kik az olasz hazafiakat e mozgalomhoz csatlakozásra igjzták. A ministerium nehéz kürtmények közt jutott kormányra, s kénytelen volt az egyezményt elfogadni, bárminő lett légyen is tagjainak véleménye. „Érett megfontolás után, ugymond, meggyőződünk arról, hogy Olaszországnak érdekében áll, az egyezményt elfogadai, a főváros Florenzbe áthelyezésének zaradéka dacára, mely áthelyezést

Franciaország az egyetlen komoly garantiának tekinti, mely megengedné neki Róma odahagyását. Ez odahagyás által Olaszország bizonyos előnyöket nyer.” Erre azt az elterjedt hírt említvén meg, hogy az olasz területnek egyrészt Franciaországnak engedik át, kijelentette, hogy Franciaország sohasem fogná ekkép megháborítani akarni az európai rendet és békét. Ha szinte a sept. 15-ki szerződésnek nem lett is az az eredménye, hogy Róma kapui Olaszország előtt rövid időn megnyílnak, az mégis tetemesen könnyítendi a római kérdés megoldását. „Rómát”, ugymond, „nem erőszak, hanem a haladás batása által fogjuk megnyerni. Kísérletet fogunk tenni az iránt, ha valjon a világi hatalom főnállhat-e maga erejéből. Olaszországnak meg kell mutatnia, hogy e megpróbáltatás alatt nem akarja a pápát bábortagat. Mi bizalommal várjuk be e próba eredményét.

Ugyanazon ülésben Boggio folytatta az egyezmény ellen 13-án kezdett beszédét. Ő a velencei kérdést sokkal fontosabbnak tartja a rómainál, s örömet ott hagyná még két évig a francziákat Rómában, ha ezért cserében Velencét meg lehetne kapni.

Ezután Lanza belligyminister tartott egy hosszu beszédet. Kifejezvé az egyezmény keletkezésének ismeretes előzményeit, a francia kabinet magatartását a szent szék függetlenségének biztosítása érdekében stb. áttér a római kérdés megoldására vezető úgynevezett „erkölcsi eszközök” magyarázatára. „En is szükségnek tartom, ugymond, hogy ama két nagy kérdés, mely kormányt és nemzetet igénybe vesz, t. i. Róma és Velence kérdése lassankint megoldásra jusson. Az olasz egység megszilárdítása e két kérdés megoldása nélkül nem gondolható. Azonban ha az egyezmény csak a római kérdés megoldására vezetne, ugy is el kell azt fogadnunk. De ha most egyszerre két kérdéssel akarunk fellépni, menthetlenül el kell bukunk. Nincs miért titkot csinálni válságos helyzetünkben, a melyet még nyomasztóbbá tesz a pénzsűkség. Már csak ezért is hazafias kötelessége a parlamentnek és a nemzetnek segélyükkel és egyetértésük által támogatni a minsteriumot.

Erre Bixio azt jegyezvén meg, hogy a kül- és belligyministerek nagyon különbözőhagyon beszélnek Rómáról, a házban néhány percig tartó zugás keletkezett, melynek lecsendesedése után Lanza így szólott: En nem ismerem el semmi jogát a kath. kereszténységnek Rómához, hanem csak azt mondtam, hogy Franciaországnak mint katolikus hatalomnak joga van a szent szék becsülete és függetlensége mellett fellépni.

A 16-i ülésben Techio ellene nyilatkozott az egyezménynek s a főváros áttételének, a mit Rómáról való lemondásnak tekint.

Ratazzi elfogadja az egyezményt, mint a mely a benemavatozás elvét érvényre juttatja. Lehet, hogy a római kérdés, mint katolikus kérdés, a katolikus hatalmak által nincs megoldva, de legalább mint római kérdés el van ismervé. Szónok szerint leghatósabban bizonyít az egyezmény mellett az, hogy a szabadelvű párt tetszés nyilvánítással üdvözli, míg a reactio visszautasítja. Erre az általános vita be lön végezve.

Németország. Berlin, nov. 18. A „Nordd. A. Ztg.” írja: Ama közlés alaptalan, mintha Poroszország különösen sürgetné a szövetségi csapatoknak Holsteinből eltávolítását. Poroszországnak semmi más kötelessége nincs, mint a többi 3 executionalis kormány. Austria Poroszországgal, s valószínűleg a szövetségi kormányok egyetemével is abban egyezett meg, hogy az executio a békékötés-el van intézve. Most az executio rendtartás 13. czikke áll be, s annak elintézése végett nincs szükség valamelyik executionalis kormány sürgetésére.

Dánia. A volkshinben a békeszerződés fölött folyt vitákban legérdekesebb volt Monrad és Hall két hajdani minister beszéde, a kik egymással ellenkező véleményeket nyilvánítottak. Monrad azt igyekezett bebizonyítani, hogy Németországgal a háborút sikerrel lehetett volna folytatni, s hogy 300,000 dán-schleswiginek feloldozása semmi kevesebbet sem jelent, mint Dánia nemzeti függetlenségének halálát. Hozzátette, hogy Dánia többi részének függetlensége a békeszerződés által annyira fenyegetve van, hogy a jelen felosztásból szükségkép a nagy Belten való megosztásnak kellend következnie. Főlemlítette Dánia multját, s ama sokkal válságosabb megpróbáltatásokat, a miket az ország, a nép bátorsága következtében, szerencsén kiállott. Ennek ellenében Hall, miután kifejtette a bosszasabb ellentállás lehetetlenségét, így folytatta:

„A jövőt illetőleg, első tekintetre csupán elszomorított s elcsüggesztőt látunk; de mind-azáltal kiittunk még némi remény-szokra is. Mi nem hisszük, hogy schleswigi testvéreink örökre el legyenek szakasztva tőlünk. Azok ezentul is, mint eddig állhatatosan védelme-

zendik dán nemzetiségüket. Ők tudják, hogy mi mindig készek leszünk érettek a legnagyobb áldozatokat is meghozni. A béke aláírása nem szabta ki véglegesen az általunk átengedett tartományok sorsát. Van Európában egy oly fejedelelem, a ki a nemzetiségek elvét írta fel zászlójára, s a kinek számára már meg van nyerve az európai népek rokonszenve. Ha a szerződés módosítatlan maradna, annak kezdő szavai gunyként hangzanának. Akkor nem barátság, mint az I-ső ciklik mondja, hanem ellenségeskedés léteznék örökre közöttünk s Németország közt.

Részemről én óhajtom a szomszédjainkkal való jó egyetértést; de az csak úgy lehetséges, ha azok, a kik dánok akarnak maradni, abban nem lesznek gátolva. Németországban is sokan így vélekednek; ez vigasztal s remény indokul szolgál a jövőre nézve.

Orosz- és Lengyelország. A pétervári „Russische Correspondent” érdekes leleplezést közöl a két császár találkozásáról. „Ha két személy, írja a többiek között, egy bizonyos tárgy iránt teljesen ellenkező nézetben van, úgy az ő találkozásuk legfeljebb a kölcsönös

udvariassági tartozások kicserélésében állhat. Talán nem is volt ez egészen történetes, sőt talán éppen kísérlet is volt téve a közeledésre; de már a legelső nyilatkozások alkalmával kintt a nézetek kiegyenlíthetetlen ellenkezése, s mindenikük megtartotta saját meggyőződését. Okunk van binni, hogy a Nizzába érkezés után kísérletek történtek Sándor császárnál reformok eszközölése végett Lengyelország javára. Ez Napoleon császár látogatása előtt történt, s e kísérletek sikerétől lett volna feltételezve a látogatás. A kísérlet meghiúsult s Napoleon császár mégis elment Nizzába, több tanácsadója ellenzésére daczára, a kik nem akarták uralkodójukat egy tagadó válasz kellemetlen hatásának kitenni. Alig volt az elutasítás meghatározva, már siettek elterjesztetni azt a véleményt, hogy Napoleon császár nem jöhet vissza Nizzából a nélkül, hogy némely engedményeket ne hozzon a lengyelek javára. Egy új nyomás volt ez, melyet császárnkra akartak gyakorolni? Akármint legyen, Sándor császár ellentállott minden kívánatoknak. Jól látta ő, hogy a kívánt engedmények ismét visszaállítanak a dolgoknak azt az állását, a

mely a felkelés kitörése előtt létezett, következésképpen Lengyelország ujjaalakítására tett intézkedések egyszerre eltűnészenek hatásukat. Pedig az elkezdett munkának nem szabad félbeszakadnia; azért a császár a kérdéses pontnak minden vitátását egyszerűen vizsztatásította.”

Ujabb. Trient, nov. 21. A „Gaz. di Trento”-nak jelentik Veronából: Az ottani rendőrség fáradozásának sikerült a bombavetőket felfedezni. A déli vaspálya társulatnak egy rajzolójánál kész bombákat s ahoz való anyagokat találtak; a bombák egészen hasonlítottak az elvetettekhez. Az említett egyént bűntársaisal együtt elfogták.

— **Páris, nov. 20.** A „Constitutionnel” ciklik folyvást nagy hatást tesz s Olaszországra nézve barátságos érzelemben magyarázzák. Azt állítják, hogy a tagadott okiratok léteztek ugyan, azonban Drouyn és Nigra közt létrejött egyezmény következtében nem létezőknek voltak nyilvánítva.

— **Turin, nov. 19.** Bixió felszólította a kormányt, hogy az ország felfegyverzéséről

s az erősségek védelmi állapotba helyezéséről gondoskodjék. Lamarmora erre azt felelte, hogy az ország képes magát megvédeni, s hogy sorsa nem függ egy csata kimenetelétől, nem tekintve azt, hogy Franciaországban érdekében áll nem engedni, hogy Olaszország megsemmisíttessék. A kamara megszavazta a székelyi áttételt, még pedig 317 szavazattal 70 ellen.

— **Uj-York, nov. 10.** Lincolnt legalább négyszázszázernyi népszavazási többséggel (234 választó szavazatból 213-at kapott) újra megválasztották. Kentucky, New-Yersey és Delaware államokat kivéve, minden államban győzött.

Bécsibörze November 23-án: Nemzeti kölcsön 79.95. 5% Metalliques 71.55. Bank-részvény 782.—. Hitel-részvény 178.50. Váltó Londonra 116.25. Ezüst 115.75. Arany 5.57.

1860-diki Állam kölcsön 94.70.

November 20-án: Urbéri kárpótlási kötvény Magyarországi 74.—. Erdélyi 68.75.

T. és felelős szerkesztő DÓZSA DÁNIEL.

HIVATALOS.

947.—1864.

(292)

(2—3)

Hirdetmény buza és tengeri szállításra.

A nagy-bányai kincstári bányakerületi munkások számára szükségelt 19,400 bécsi mérő tiszta buza, és 4300 bécsi mérő tökéletes száraz tavalyi tengerire, melyekből

11,000 bécsi mérő tiszta buza Nagy-Bányára	1820 bécsi mérő tengeri Nagy-Bányára
4115 " " " " Kapnik-Bányára	1230 " " " " Kapnik-Bányára
1400 " " " " Oláh-Láposra	100 " " " " Oláh-Láposra
958 " " " " Sztrimbulyba	400 " " " " Sztrimbulyba
1927 " " " " Oláhl-Bányára	750 " " " " Oláhlápos-Bányára

részletenként leend szállítandó, f. év dec. hó 6-án a nagy-bányai kincstári gazdasági hivatal irodájában lepecsételt írásbeli ajánlatok utján ársókkentés fog tartatni.

Vállalkozni kívánók erről oly módon értesítettnek, miszerint 10% bánatpénzrel ellátott, s lepecsételt ajánlataikat f. év december hó 6-án déli 12 óráig a nagy-bányai kincstári gazdasági hivatal irodájában adják be, későbbi ajánlatok, valamint olyanok is, melyeknek külső borítékán a fenn kijelölt bánatpénz betétele megemlítve nincs, semmi ügy alatt el nem fogadhatók.

A szállítási feltételek Nagy-Bányán, úgy Sztrimbulyban és Kapnik-Bányán az illető gazdasági irodákban akármely órában megtekinthetők.

Kincstári gazdasági hivatal által Nagy-Bányán, nov. 16-án 1864.

NEM HIVATALOS.

(294)

(1—3)

Alólikt egész tisztelettel jelentem az összes nagyérdemű közönségnek, hogy minden szerda és vasárnap östve

SALAMON JÁNOS

közkedvességi népzene-társulata fog játszani, MAKKAI czimbalmos közreműködésével a

BIASINI SZÁLLODÁBAN.

Az ételek és italok jósága, valamint a pontos szolgálatért alólikt kezkeskend.

SZABÓ FERENCZ, vendéglős.

(295)

(1—3)

Fogorvos Dr. Popp J. G. urnak Bécsben.

Megküldé ön nekem a Berliini hetilap „Industrie Blätter” 1864-dik évfolyam 9-dik számát megtekintés és esetleg vizsgálat véget oly kéréssel, hogy az abban látható recept szerint felügyelem és felelősségem alatt lelkiismeretesen készült szájjvizet állítsak elő s önnek küldjem el.

Mellékelve kap ön kívánsága szerint egy fontot a kért vegyületekből (6 bepecsételt palackban) a mely 100 szemer szantálifából, 50 szemer felvagdalt gajákfából, 125 szemer mirhából, 75 szemer szekfűből, 25 szemer fahéjból (mind jól elaprózva), öt—öt csepp fahéj és szekfűolajból, 15 obon erős szeszből (0.83) és 15 lat rozsavizből 10 napi emésztés által, langy melegben, lassu szűrés alatt készült.

Hogy ezen, az analiticiai rögönzésből oktrovált, vagy is az „Industrie Blätter”-től forma szerint fölfedeztet compositio nem az ön Anatherin szájjvize, azt nem kell szakértőleg bizonyítani, eléggé tanúsítja ezt az egyszerű avatlan felfogás is, s én avvégett nem fogok egy szót is vesztegetni.

Kijelentem továbbá, hogy egy szájjviznek a fennebbi recept szerinti összeállítása, leg-távolabbról sem felel meg az ön követeléseimnek s helybenbagyásomat soha sem fogja megnyerni, mert minden, a mivel az „Industrie Blätter”-ek azt gáncsolják, lelkemből van mondvá.

A mi személyes vizsgálatomat illeti, azt rövidbe foglalom:

Hivatalos állásom hozza magával, hogy sok elyxir, fűszer és készítmény, különböző nevezetek alatt analyticus kezemmel megy keresztül; az előttem álló kérdés rendesen az egészség rendőri higiai bírálat, az ártalmatlanság kérdése; hajthatlan szigorom e részben ép úgy el van ismerve a hatóság, mint a nyilvánosság előtt; de véleményem közzétételét senkinek sem fogom tiltani, mert éppen titokban tartott vélemények nagyon gyanusak, s a szakértőt jól kell hogy álljon a nyilvánosság előtt is arról, a mit kimond. Hogy számos elutasítottak és elítéltek nem nyilvánítják véleményemet, azt Hager és Jacobsen doctor urak is érteni fogják. Azon vád, hogy titkos szereket előlegek, vagy hogy a reclame barátja vagyok, mindenki előtt nevelésesnek fog feltűnni, a ki engem ismer. A kívátság s a termelőnek ma már csaknem nélkülözhetlenné vált reclame ellen, a melynek ép kevésé vagyok barátja (sőt sokkal kevésbé) mint Hager és Jacobsen doctor urak, csak egye len becsületes és hathatós fegyver létezik, a tudományos ellenőrködés.

Az őrös iparnál, nézeem szerint, ma a pénzszedés a vezető elv; nem az ember-társak iránti szeretetből természetük; miért legyenek épen szájjvizek philantropikus postulatumok, és fogtekék vagy „Industrie Blätter”-ek nem—azt nem tudom felfogni s barátságosan tanácsolnám önnek, hogy ne törődjék efféle dogmáikus vádokkal felett.

Örömmel bizonyíthatom önnek, hogy az Anatherin szájjvize, a mely még Hager és Jacobsen doctor urakra nézve is, minden tagadásuk daczára, sok „ismeretlen” és „rend-kívüli” tartalmaz, mindenestre az elméletileg leghevesebb és gyakorlatilag legjobbnak bizonyult minden számos szájjviz közt, a melyeket megvizsgálatom eddig szerencsés vagy szerencsétlen valék; bizonyítom továbbá egész örömmel, hogy Hager és Jacobsen urak receptje az ön szájjvize tartalék részeit illetőleg nem jó, tehát minden, a mi azon ciklikben magában véve helyesnek is mondatik, önt legkevésbé sem zavarhatja, mivel az nem az ön valódi Anatherin szájjvize, hanem egy költött odontotherapeuticus kuruzsólásért illet, a melyben ön remélhetőleg egészen ártatlan.

Nyomatott az ev. ref. főtanoda betűivel (Bel-farkasutca 74 sz.)

Nem fog különben egy józan orvosnak is eszébe jutni, hogy alkalmas topikus vagy helyi orvoszerek kitűnő előnyét tagadja, habár, mint magától értedődik, nem lehet minden helyileg gyógyítani; igaz, hogy a nagylelkűség egy rohama alatt, közzéteheti ön receptjét, mivel ezt Hager és Jacobsen urak még eddig nem tevék, hanem ösztintig megvallva, úgy a mint a közönség indolentiáját ismerem, nem is tudom mit használna vele, és ép oly kevésé hiszem, hogy Berlin már a Hager és Jacobsen doctor urak modora szerint mossa a száját; a közönség kész dolgot kíván; minden diätetikai és higiai szert oly kényelmesen kell felajánlani, a mint csak lehet, hogy gyökeret verjen és eredménye legyen. És éppen ebben rejlik egy szájjviz jogossága, feltéve, hogy valóban jó és czélszerű.

Ön vizsgálatom közzétételének megengedése kért; természetesen megengedem ezt önnek, mert semmit sem írok, a mit nem tudnék nyilvánosan is bevallani, hanem mellettem nem titkolhatom el azon tanácsomat, hogy javítson ön csak minden ténylegest, s hagyja nyugodtan termékének bírálatát emésztőinek át.

Bécs, september 15-én 1864.

Tisztelettel
Dr. KLETZINSKI V.
cs. k. orsz. törvényszéki vegyész és tanár.

(289)

(3—3)

Csak 3 o. é. forint beküldése mellett

kaphatni 4 rész-jegyet sor- és nyerő számmal, az osztr. cs. kir. 1864-ki állam-kölcsön 1864 december 1-jén leendő nyeremény húzásához.

A kölcsön nyereményei: 250,000, 220,000, 200,000, 150,000, 50,000, 25,000, 20,000, 15,000, 10,000, 5,000, sat. frt. 15 rész-jegy ára 10 frt. o. é.

Megrendelések mielőbb s egyenesen csak Bing Antal nagykereskedő házához Majnai-Frankfurtba küldendők. Nyerő lajstromot a részvényeseknek ingyen küld.

A fennebbi sorsjegyekre vissz-eladók kerestetnek.

(276)

(4—24)

Vastartalmu s.örp vörös chinából.

GRIMAULT és TÁRSA gyógyszerészek Párisban, rue de la Feuillade 7. sz.

Ez új gyógyszer, folyékony és kellemes alakban, két alkotórészből áll, a melyeket eddig felolvasztás nélkül nem lehetbe vegytíni, t. i. vassból, a vér eleméből, és chinahéjből, egy a legnevezetesebb gyógy-szerből. E gyógyszert legjobb sikerrel használják mind azon esetekben, a hol az erők s a vér rendes állapotának visszaállításáról van szó. Fialat leányok sárga arczszíne, gyomorhajók, étvágy-hiány, megromlott emésztés, vér-vizkór, vérhiány, a hölgyek rendtelenségei sat. gyorsan meggyógyulnak vagy enyhülnek ezen, Franciaországban egészség-fenntartóul használt gyógyszerrel. Kapható az osztrákbírodalom minden nevezetesebb gyógyszer-táráiban.

Kolozsvárt: WOLFF J. gyógyszer-tárában kapható.

(291)

(2—3)

Egy csaknem egészen új, jókarban levő

Tekeasztal (Billiárd)

a hozzá tartozó golyókkal, dákókkal és lámpákkal szabadkézből jutányos áron eladó.

Értekezhetni: Tordán Timbus József kereskedésében.

STEIN JÁNOS

könyvkereskedésben Kolozsvárt, Wittich Józsefnél Maros-Vásárhelyt, Dobray Nándornál S.-Udvarhelyt, Barthos Domokosnál S.-Szentgyörgyön, Vokál Jánosnál Nagyenyeden, Sindel Károlynál Brassóban

kapható:

Magyarország sarkalatos törvényei, s államjogi fejlődése 1848-ig.

Gróf Széchenyi István hagyományából. Ára 1 frt 50 kr.

Emlékiratok, a magyar kereszttyénség első századáról. Fordította Szabó Károly. Ára 1 frt.

Törvény a peres ügyeken kívüli jogügyletekbeni bírósági eljárás iránt. Az ausztriai bírodalom számára. Ára 1 frt.

Apostol Pál Egyházi beszédei. II. füzet. Ára 1 frt 30 kr.

A gyermekek testi nevelése! Jó tanácsok anyák számára. A gyermekek testi nevelésének legfontosb pontjaira nézve, a legelső években. Függelékkel, fiatal házások számára. Dr. Hufeland K. V. után, Poor Imre, orvostudor és tanár. Ára 1 frt.

Uj francia-magyar és magyar-francia SZÓTÁR, a legjobb kútfők különösen Molé francia szótára szerint szerkesztve. I. kötet: Francia-magyar rész. A II-dik kötet sajtó alatt van. Ára 1 frt 60 kr.

Vaterloo. Thiers M. A. után francziából fordítva. Ára . . . 2 frt — kr.

Gazdasági Zseb-Naptár 1865-re. Szerkeszté Godolányi Antal.

Ára kemény kötésbe 1 frt 80 kr.

Orvosi napló, Magyarország gyakorló orvosai használatára 1865.

Ára köté 1 frt 80 kr.

Kakas Márton és Bolond Miska egyesült humorisztikus Nap-tára 1865-re. Számos képpel. Ára — frt 80 kr.